

โครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา

ฟื้นฟูทรัพยากรประมง... ฟื้นฟูเศรษฐกิจ... ฟื้นฟูสังคม

ปีที่ 6 ฉบับที่ 1/53 เดือนพฤศจิกายน 2552

สมัครสมาชิกติดต่อ: สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง 1/19 ม.3 ถ.เก่าแสน ต.เขารูปช้าง อ.เมือง จ.สงขลา (90000) โทร : 074-311895, 312036

ที่ กษ. 0512.5/ ว.1037

ชำระค่าฝากส่งเป็นรายเดือน
ใบอนุญาตที่ 7/2526
ไปรษณีย์เก่าแก่

ข่าวสารจากบรรณาธิการ ยงยุทธ ปรีดาลัมพะบุตร

ช่วงนี้ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือได้พัดพาเอาความชุ่มชื้นมายังพื้นที่ทะเลสาบสงขลา ทำให้บริเวณนี้ฝนตกชุกมาก บริเวณริมทะเลสาบสงขลาที่ท่วมเป็นบางจุด

ช่วงปลายปีหลังจากกึ่งก้ามกรามเริ่มจับได้น้อยลง เนื่องจากช่วงกลางปีความเค็มน้ำทะเลสาบได้เพิ่มขึ้นถึง 20 ppt กรมประมง

ได้ปล่อยลูกก้ามกรามดำลงไปบริเวณบ้านช่องพิน 2 ล้านตัว เป็นสัญญาณ ว่าราวเดือนมกราคม 2553 ก็จะสามารถจับผลผลิตขึ้นมาได้ พุดถึงก้ามกรามดำที่เป็นที่ชื่นชอบของชาวประมงทะเลสาบตอนใน ปีนี้กรมประมงปล่อยลูกก้ามกรามดำลงไปประมาณ 10.3 ล้านตัว จับได้ 4,200 กก. ก็นับว่าไม่เลวนัก ในช่วงที่ทะเลสาบมีความเค็มสูงขึ้น ส่วนก้ามกรามในปีนี้ทำลายสถิติสูงสุดเป็นประวัติการณ์ทีเดียว ผลการจับถึงเดือนตุลาคม 2552 ได้ 178,000 กก. หรือ 178 ตัน ถ้าคิดราคาเฉลี่ยที่ 150 บาท/กก. รวมเป็นมูลค่าถึง 26,700,000 บาท

เมื่อเดือนตุลาคมที่ผ่านมาได้เยี่ยมชมแพชุมชนที่บ้านช่องพิน ต.เกาะหมาก อ.ปากพะยูน จ.พัทลุง ได้พบว่ามีการพัฒนาการที่ดีครับ ชาวประมงจับก้ามกรามเป็นมากขึ้น ทางแพชุมชนเริ่มให้ความสนใจธนาคารก้ามกราม โดยการนำกระชังมาเลี้ยงก้ามกรามไซ้แก่ ปล่อยให้ไซ้ก่อนจำหน่าย ซึ่งถือเป็นเรื่องที่ดีครับ ขอขอบคุณแพชุมชนบ้านช่องพินที่ตระหนักถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำ

พบแหล่งเลี้ยงปลาแห่งใหม่...ชายฝั่งสงขลา เลี้ยงแค่ 5 เดือนได้เกือบโหล...

โครงการการจัดการเพื่อเพิ่มผลผลิตการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในกระชังในแหล่งน้ำที่เหมาะสม เป็นหนึ่งในโครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา ที่กรมประมงดำเนินการในปี 2552 โดยสำรวจแหล่งเลี้ยงที่มีศักยภาพในการเลี้ยงปลาในกระชัง ทำการศึกษาชนิดสัตว์น้ำที่เหมาะสม และติดตามประเมินผลการเลี้ยงและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม...

เมื่อวันที่ 23 ตุลาคม 2552 ที่ผ่านมา กลุ่มผู้เลี้ยงปลาในกระชังบ้านปึก หมู่ 10 ต.นาทับ อ.จะนะ จ.สงขลา ซึ่งเป็นกลุ่มชาวบ้านที่ได้รับการคัดเลือกจากสถาบันฯ จำนวน 20 คน ให้เข้าร่วมโครงการการจัดการเพื่อเพิ่มผลผลิตการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในกระชังในแหล่งน้ำที่เหมาะสม ปี 2552 ได้แจ้งให้สถาบันฯ ทราบว่า ทางกลุ่มได้ติดต่อพ่อค้าเพื่อขายปลากระชังที่เลี้ยงได้แล้วจำนวน 1 กระชัง โดยนัดจับวันที่ 26 ตุลาคม 2552 ที่ผ่านมา ทางสถาบันฯ ได้ส่งเจ้าหน้าที่ไปร่วมในการจับครั้งนี้ เพื่อประเมินผลผลิต อัตรารอดตาย และมูลค่าผลผลิตผลการประเมินมี ดังนี้ น้ำหนักเฉลี่ย 0.96 กก. (960 กรัม) ผลผลิต 310.7 กก. ราคาขาย 110 บาท/กก. คิดเป็นมูลค่า 34,177 บาท อัตรารอดตายร้อยละ 71 (ปล่อย 500 ตัว/กระชัง) ส่วนอีก 3 กระชังได้ทยอยจับขายในวันที่ 6,12,13 และ 14 พ.ย. 2552 ผลการประเมินผลผลิตทั้งหมด 4 กระชัง มีดังนี้

น้ำหนักเฉลี่ย (ปลาใหญ่ 3 กระชัง) 815 กรัม น้ำหนักเฉลี่ย (ปลาเล็ก 1 กระชัง) 600 กรัม ผลผลิตรวม 1,073.6 กก. มูลค่า 116,866 บาท ราคาขาย 105-110 บาท/กก. ระยะเวลาเลี้ยง 4.5-5.0 เดือน อาหารที่ให้ 4,000 กก. อัตราการเปลี่ยนอาหารเป็นเนื้อ 3.7 อัตรารอดตายเฉลี่ยร้อยละ 74

การเลี้ยงปลากระชังที่บ้านปึกนับว่าได้ผลดีมาก คือ ได้ผลผลิตสูง

อัตราการตายสูง อัตราแลกเนื้อต่ำ และมีต้นทุนอาหารต่ำเพียง 10 บาท/กก. มีอุปสรรคเพียงอย่างเดียวคือ ในช่วงฤดูมรสุม (พ.ย.-ก.พ.) ที่มีคลื่นลมแรงจากการทดลองเลี้ยงครั้งนี้ก็พบว่า กระชังที่ 3 มีรอยขาดในช่วงที่ลมมรสุมขึ้นแรง คาดว่าสูญเสียไปประมาณ 120 กก. ดังนั้นในช่วงมรสุมจึงไม่เหมาะในการเลี้ยง

บ้านปึกนี้แม้จะได้รับผลกระทบจากคลื่นกัดเซาะชายฝั่ง แต่หลังจากมีการทึงกองหินกันคลื่น ก็มีลูกพันธุ์ปลากระชังและลูกพันธุ์หอยแมลงภู่มากขึ้นในบริเวณนี้...นับว่าเป็นการพลิกวิกฤตให้เป็นโอกาสทองทีเดียว แต่โอกาสเป็นของผู้ที่เห็นโอกาสและลงมือทำ ดังนั้นบ้านปึกและบริเวณใกล้เคียงอาจเป็นแหล่งเลี้ยงสัตว์น้ำแห่งใหม่ของสงขลาในอนาคต...

"มีทั้งปลา และหอย...อย่ามัวนั่งจ้อย...มาเลี้ยงสัตว์น้ำกัน"

บรรณาธิการ : คมนัน ศิลปาจารย์, สายันต์ เอี่ยมมรอด, ผู้ช่วยบรรณาธิการ : ยงยุทธ ปรีดาลัมพะบุตร, สนับสนุน ลัมวิวัฒน์กุล, ภริณยู ฤกษ์ผลกรัง
กองบรรณาธิการ : ภริณยู ฤกษ์ผลกรัง, นิคม ละอองศิริวงศ์, อริญญา อัศวอารีย์, ประมัยพร ทองคนารักษ์, บุญยา คงคาลิหมิน, จำนง ธีราวุฒิ
ออกแบบ&งานศิลป์ : ภริณยู ฤกษ์ผลกรัง

สภาวะการประมงรอบทะเลสาบสงขลา เดือนตุลาคม 2552

โดยบุญชา คงคาสิทธิ์

ถ้าตั้งคำถามว่า สัตว์น้ำชนิดใดที่ชาวบ้านรอบทะเลสาบ ต้องการให้ กรมประมงปล่อยมากที่สุด ก็คงจะหนีไม่พ้นกุ้งกุลาดำแน่นอน เพราะกุ้งกุลาดำไม่ค่อยสร้างปัญหาให้กับการซื้อ-ขายเลย ทางสะดวกวางนั้นละ แถมราคาก็ดีด้วย แต่อย่าลืมว่าสัตว์น้ำชนิดอื่น ช่วงนี้ก็ได้อีกเยอะ ไม่เบาเลยนะ อย่างกุ้งหัวแข็งเล็กได้วันละ 1,000-2,000 กก. กุ้งก้ามกรามได้วันละ 500-1,000 กก. กุ้งกุลาดำ กุ้งแชบ๊วย กุ้งหัวแข็งใหญ่ ปลาสาครได้วันละ 100-200 กก. ปลาช่อนได้วันละ 80-100 กก. และปลาดุกทะเลได้วันละ 20-30 กก.

ทะเลน้อย... แถบนี้เขาอยู่กันแบบพึ่งพาดีนฟ้าอากาศจริง ๆ เลย เพราะช่วงที่ฝนไม่ตกนี้ สัตว์น้ำจะจับกันได้น้อยมาก แถมน้อยชนิดด้วยนะ แต่ถ้าวันใดฝนตกกะก้อไม่ต้องพูดถึงเลย ยิ่งกันทั้งวันแหละ แถมน้ำที่หลากหลายชนิดมาก เอาละอย่ามัวแต่พึ่งดินฟ้าอากาศเลย เพราะถ้ามัวแต่ยุ่งให้ฝนตกกะก้อ เป็นอันไม่ต้องทำอะไรกันละซิ ไม่ใช่อย่างนั้นหรอก หมายถึงว่า ถ้าฝนตกก็ดี เพราะปลาจะได้มาเล่นน้ำใหม่ แล้วเราก็ค่อยตักจับขาย อ้อเธอ ส่วนสัตว์น้ำที่จับได้เดือนนี้ ก็มีปลาโสดได้วันละ 50-100 กก. ปลาสาครได้วันละ 50-80 กก. ปลาหมอช้างเหยียบได้วันละ 30-50 กก. ปลาช่อนได้วันละ 10-20 กก. และปลาดุกได้วันละ 3-5 กก.

ทะเลหลวง... กุ้งก้ามกรามมาช่วยชีวิตชาวบ้านแถบนี้ไว้อะเลยนะ เพราะ เมื่อก่อนไม่ค่อยจะมีอะไรมาหรอก อย่างดีก็แค่ปลาหัวแข็งหนวดอ่อน

หรือปลาหัวอ่อนหนวดแข็งนี่แหละ ที่ช่วยเศรษฐกิจของชาวบ้านอยู่ แต่เดี๋ยวนี้อะไร... อ้าว ! ถ้าไม่เชื่อลองไปดูแถว ต.บ้านขาวได้เลยว่า ดีขึ้นจริงหรือปล่าว สัตว์น้ำที่จับได้ก็มีปลากดคันทลาวได้วันละ 500-800 กก. กุ้งก้ามกรามได้วันละ 300-500 กก. ปลาหัวแข็งหนวดอ่อนได้วันละ 100-200 กก. ปลาสาครได้วันละ 30-50 กก. ปลาโสดได้วันละ 10-20 กก. และปลานิลได้วันละ 5-10 กก.

ทะเลสาบตอนใน... เต็มที่แต่กุ้งก้ามกรามอย่างเดียวก็ไม่ว่า จะเก็บเงินไว้ที่ไหนแล้วนะ นิดนึ้นมารวมกับกุ้งกุลาดำอีก โอ๊ย...คราวนี้คงรวยไม่รู้เรื่องแน่ รูซิ ทำอะไรจะไม่รู้เล่า... พูดถึงกุ้งกุลาดำ ล่าสุดที่บ้านช่องพิน ก็ปล่อยไป 2 ล้านกว่าอีกแล้วนะ อะ อะ ออย่าเพิ่งปลื้มกัน และอย่าลืมช่วยกัน คุ่มเข้มพวก ลักลอบใช้กีดตาดเล็กด้วยนะ สัตว์น้ำที่จับได้ก็มีกุ้งก้ามกรามได้วันละ 300-500 กก. กุ้งกุลาดำได้วันละ 80-100 กก. ปลาช่อนได้วันละ 50-80 กก. ปลาสาครได้วันละ 30-50 กก. ปลาดุกทะเลได้วันละ 10-20 กก. ปลาตะกรับจุดได้วันละ 3-5 กก. และปูดำได้วันละ 1-2 กก.

ทะเลสาบตอนนอก... ให้น้ำเต็มก็อยู่ได้แล้วสำหรับชาวบ้านแถบนี้ ไซ้ซิ... ชาวบ้านนั้นอยู่ได้ แต่กุ้งนั้นคงอยู่ไม่ได้แน่ ก็เล่นใช้ขวานล้อมไซ้นิ่ง ตาดเล็กขนาดนั้น กุ้งจะอยู่ได้หรือ...? ตัวเล็กก็คงไม่มีโอกาสโตเป็นวัยรุ่นแล้ว เพราะโดนจับซะก่อน ถ้าโตนะ...ขนาดตาอ่อนต้องประมาณ 2 ซม. โน้นแหละ จึงจะสวย น้อะไร...? ที่ผมดูประมาณเข็นดั่งนี้ได้มั้ง เอาละก็ขอความร่วมมือให้ช่วยเปลี่ยนบ้างก็แล้วกันจะขอบพระคุณยิ่ง ส่วนสัตว์น้ำที่จับได้ ก็มีกุ้งหัวแข็งเล็กได้วันละ 1,000-1,500 กก. กุ้งหัวแข็งได้วันละ 100-200 กก. กุ้งแชบ๊วยได้วันละ 100-200 กก. และกุ้งกุลาดำได้วันละ 10-20 กก. เช่นกัน

คุยคุยข่าว... ประสาชาวเล

ก็ขอแสดงความยินดี และขอต้อนรับการกลับมาครั้งใหม่ของกุ้งกุลาดำ หลังจากที่ได้ห่างหายไปจากความทรงจำ ของชาวประมงรอบทะเลสาบมานานมาก แล้ว ด้วยสภาวะความเค็มที่ค่อนข้างสูงและน้ำไม่ไหวไปไหน ทำให้การฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบ ด้วยการปล่อยกุ้งกุลาดำก็บังเกิดขึ้น และกำลังให้ผลผลิต อยู่ในขณะนี้ ขอแสดงความยินดีอีกครั้งนะครับ

ทะเลน้อย... มาสำรวจแถบนี้เจอเกือบทุกครั้งเลย เจอช่อนั้นแหละนะ แต่ไม่ใช่ขอปลาขอกุ้งหรอกนะ แม้ค้าบอกว่าเป็นไปได้อะไรให้ฝนตกแล้วกัน อ้าว ! โหงเป็นงั้นไปได้ ฝนตกแล้วเราจะสำรวจได้งั้นแล้ว ก็ปลาชอบเล่นน้ำใหม่ที่สด ทำได้ถ้าฝนไม่ตก ปลาที่ยังหลบอยู่อย่างนั้นแหละ ไม่ยอมออกมาเล่นน้ำเลย แต่ถ้าฝนตกกะก้อ เต็มอวนเลยนะจะบอกให้... (สภาพน้ำเป็นน้ำจืด)

ปากพะยูน... กุ้งก้ามกรามขนาด 4-7 ตัว/กก. ช่วงนี้ขายยาก ไม่รู้จะทำอย่างไรแล้ว เพราะตลาดร้านอาหารต่าง ๆ ส่วนใหญ่จะรับกุ้งก้ามกราม ที่มีไซ้ทั้ง ๆ ที่ขนาดก็ใกล้เคียงกัน ทำไม่ละ ก็เนื่องจากว่ากุ้งไซ้จะสีราคาสูงกว่ากันเยอะ โดยกุ้งก้ามกรามไม่มีไซ้ราคา 300 บาท/กก. แต่กุ้งไซ้ราคา 250-300 บาท อ้อ ! ขึ้นไม่ยาก กุ้งไซ้เราต้องปล่อยลงทะเลให้หมด... แล้วค่อยจับหลังจากกุ้งปล่อยไซ้ไปหมดแล้วอย่างนี้ เห็นด้วยมั๊ย ดินะผมว่า... (สภาพน้ำเป็นน้ำกร่อย 23 ppt)

ช่องพิน... หัวงั้นดินเข้าบ้านกันไม่ได้เลย... เพราะว่ายิ่งบานไม่กบ จะไม่ให้บ้านได้งั้นแล้ว ก็เพิ่งปล่อยกุ้งกุลาดำไปอีกแล้ว 2 ล้านกว่า ทั้ง ๆ ที่ตอนนั้นก็จับกันได้อะเยอะอยู่แล้ว นู้นใหม่มาอีกแล้ว อ้ออีกจาเขาเลย แถบนี้เขาช่วยกันดูแลทะเลสาบ

เป็นอย่างดี เป็นชุมชนต้นแบบได้เลย ต้องขอชื่นชมจริง ๆ แถบอื่นถ้าต้องการด้วยละก็ มาปรึกษาชาวบ้านแถบนี้เขาได้ละ ไม่หวงวิชาหรอก ยินดีเสมอ... (สภาพน้ำเป็นน้ำกร่อยมีความเค็ม 20 ppt)

เกาะนางคำ... “ น้ำเต็มมาแล้วช่วยปล่อยกุ้งกุลาดำให้หน่อยซิ ” นี่เป็นเสียงสะท้อนจากชาวบ้านแถวนี้ เอาละ ก็ขอส่งต่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องแล้วกัน รวมทั้ง อบต. อบจ. ต่าง ๆ ด้วยนะ ถ้ารักกันจริงหรือต้องการรักษาตำแหน่งตรงนั้นกัน ๆ ละก็ช่วยรับเรื่องไปพิจารณาด้วยก็แล้วกัน จะเป็นพระคุณยิ่ง... (ความเค็มน้ำ 16 ppt)

ท่าหิน... กุ้งกุลาดำราคาตกไม่เหมือนเมื่อก่อน เอ..??? ทำไมเป็นอย่างนั้นไปได้ เพราะกุ้งกุลาดำปกติแล้วราคาจะดีมาก และแม้มันก็แย่งกันซื้อด้วย คือในกรณีนี้แม้มันแย่งกันซื้อแบบนี้แล้ว ราคาจะสูงมาก เพราะต่างคนก็อยากจะได้ เลยให้ราคาดี ถ้าไปถามมาเลยทราบว่ ที่ราคาตกเพราะว่ากุ้งกุลาดำตอนที่ยังใหม่อยู่ตลาดยังไม่กว้าง ให้รออีกหน่อย คาดว่าราคาคงจะกลับมาเหมือนเดิม หวังเช่นนั้น

คูเต่า... มีชาวบ้านฟ้องมาอีกแล้วนะว่า มีชาวบ้านแถบบางกล่ำลักลอบใช้ขวานตาดเล็กกวาดกุ้งกุลาดำแล้วไปขายเองในตลาด น่าสงสารนะ สงสารกุ้งเธอ...? ปล่าวหรือสงสารคนที่มาวางอวนกุ้งตัวเล็กนะ เพราะชีวิตเขาในอนาคตคงจะลำบากแน่เลย จังๆ ก็ช่วยกันเป็นหูเป็นตาให้ด้วยแล้วกัน ถ้าเจอก็ช่วยเตือน ๆ เขาด้วยนะ สงสารเค้า... (ความเค็มน้ำ 28 ppt)

บ้านขาว... ช่วงนี้กุ้งก้ามกรามเพลา ๆ แล้วนะ เมื่อก่อนได้วันละ 1,000-3,000 บาท แต่ช่วงนี้บางวันได้ไม่ถึง 500 บาทเลย จะหมดหรือยังก็ไม่ว่านะ แต่ดู ๆ ไม่น่าจะหมดนะ เพราะแถวอื่นยังพอจับกันได้อยู่ ัง ๆ ก้อหาไปเรื่อย ๆ แล้วกันนะ... (สภาพน้ำเป็นน้ำจืด)

บุญชา คงคาสิทธิ์

สารพันสัตว์น้ำ: สัตว์น้ำที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์

ตอน : ปลากระทิงไฟ

ชื่อไทย ปลากระทิงไฟ

ชื่อสามัญ RED SPINY EEL, FIRE SPINY EEL, FIRE EEL

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Mastacembelus erythrotaenia* Bleeker, 1850

ถิ่นที่อยู่อาศัย ประเทศไทย มีอยู่ในบริเวณน้ำจืด และน้ำกร่อย ในแม่น้ำเจ้าพระยา และแม่น้ำท่าจีน ทางภาคใต้พบที่ทะเลน้อย แม่น้ำตาปี ชาวใต้เรียกชื่อปลาว่าปลา "กระทิงลายดอกไม้"

ลักษณะทั่วไป เป็นปลาน้ำจืดที่อยู่สกุลเดียวกับปลากระทิงดำ รูปร่างคล้ายปลาไหล มีขนาดความยาวประมาณ 20 - 70 เซนติเมตร ปลากระทิงไฟเมื่อโตเต็มที่จะมีขนาดความยาวเฉลี่ย 70 เซนติเมตร แต่ขนาดใหญ่ที่เคยพบยาวเกือบ 1 เมตร ลำตัวเรียวยาวและแบนข้าง มีจะงอยปากเป็นติ่งเล็กยื่นออกมา ทำหน้าที่รับความรู้สึก คู้ยเขี่ยหาอาหารตามพื้น และส่งอาหารเข้าสู่ปาก พื้นลำตัวสีน้ำตาลเข้ม ข้างลำตัวมี เส้นหรือจุดสีแดงขนาดใหญ่และเล็ก เรียงตามความยาวลำตัว บริเวณนัยน์ตาจนถึงโคนครีบหาง ลำตัวไม่มีเกล็ดปกคลุม (เป็นปลาหนัง) ครีบหางและครีบก้นเชื่อมติดกันถึงครีบลึงตอนท้าย ครีบทั้งหมดมีสีแดงสด บริเวณครีบลึงตอนหน้าจะมีขนาดเล็กมาก และลักษณะเป็นหยักคล้ายกับพื้นเลื้อย หากไม่สังเกตจะมองไม่เห็น ใช้สำหรับป้องกันตัวจากศัตรู ครีบหูมีสีดำ ขอบแดง ลักษณะการว่ายน้ำ ของปลากระทิงไฟ จะไม่เหมือนกับปลาทั่วไป คือ จะว่ายน้ำด้วยลักษณะเหมือนงูกับงู และปลาไหลมากกว่า ปกติมักชอบนอนซ่อนตัวอยู่ตามก้นน้ำที่มีไม้น้ำ ซอกหิน หรือตามซากปรักหักพังต่าง ๆ โดยจะอยู่รวมเป็นฝูง และรอดักจับกินเหยื่อ ที่พลัดหลงเข้ามาในถิ่น ในธรรมชาติมักออกหากินยามค่ำคืน ลักษณะทางอนุกรมวิธานที่แตกต่างจากปลากระทิงชนิดอื่น คือ ปลากระทิงไฟ ไม่มีกระดูกที่เป็นหนามแหลม อยู่บริเวณหน้านัยน์ตา ปลากระทิงไฟ ที่พบ ในภาคกลาง จะมีสีแดงสดใสกว่าแหล่งน้ำอื่น

อาหาร แมลง ลูกกุง ลูกกบ และปลาขนาดเล็ก

อุปนิสัย ชอบซุกตัวอยู่ในที่เงียบ ๆ อาจจะแฝงตัวอยู่ในโพรงไม้ กระบองไม้ไผ่ หรือฝังตัวอยู่ในดิน ไม่ค่อยชอบว่ายน้ำไปมามากนัก จัดว่าเป็นปลาที่มีนิสัยก้าวร้าว หวงถิ่น

ประโยชน์ มักนิยมนำมาเป็นสัตว์เลี้ยงในตู้

ประเทวินพร ทอบตนกริช

บอกข่าวเล่าเรื่อง โดย กิตติ

เขตฟาร์มทะเลโคกเมืองและเขตฟาร์มทะเลอ่าวม่วงครกเมื่อโดยกระต๊อบเป็นเขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำแล้ว

ตามที่สำนักงานประมงจังหวัดสงขลา ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการเขตฟาร์มทะเลในเขตทะเลสาบสงขลาตอนล่าง โดยเฉพาะเขตฟาร์มทะเลโคกเมือง หมู่ 12 ต.บางเหรียง อ.ควนเนียง จ.สงขลา เนื้อที่ 320.49 ไร่ และเขตฟาร์มทะเลอ่าวม่วงครกเมื่อ หมู่ 5 ตำบลบางเหรียง อำเภอควนเนียง เนื้อที่ 182.85 ไร่ จากกรดำเนินการที่ผ่านมามีผลทำให้สัตว์น้ำชุกชุม เลย์ทำให้ราษฎรต่างถิ่นลักลอบเข้าไปทำการประมงในเขตฟาร์มทะเล ทั้งสองแห่งดังกล่าว

อบต.บางเหรียงได้นัดประชุมสมาชิก อบต. และออกข้อบัญญัติสภาตำบล โดยได้รับความเห็นชอบจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางเหรียง ครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 14 สิงหาคม 2552 และนายอำเภอควนเนียงได้ให้ความเห็นชอบ ตามหนังสือที่ สข 0037.9/210 ลงวันที่ 7 ตุลาคม 2552 จึงได้มีการ ออกข้อบัญญัติดังนี้

- ห้ามบุคคลใดใช้เครื่องมือทำการประมงทุกชนิดในเขตอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำโดยชุมชน บ้านอ่าวม่วงครกเมื่อ หมู่ 5 ต.บางเหรียง อ.ควนเนียง จ.สงขลา เนื้อที่ 182.85 ไร่ และบ้านโคกเมือง หมู่ 12 ต.บางเหรียง อ.ควนเนียง จ.สงขลา เนื้อที่ 320.49 ไร่
- ผู้ใดฝ่าฝืนข้อบัญญัติจะมีโทษตามมาตรา 71 แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 คือ มีโทษปรับไม่เกิน 1,000 บาท ฉะนั้นชาวประมงท่านใดที่จะเข้าไปทำการในเขตอนุรักษ์ดังกล่าว จะต้องทำการประมงนอกเขตซึ่งมีเครื่องหมายคือ แนวเขตทอ PVC ปักเป็นแนวเขต ซึ่งตาอวนที่ใช้จะต้องมีตาอวนไม่น้อยกว่า 2.5 ซม. ส่วนในเขตอ่าวม่วงครกเมื่อโดยเด็ดขาด ถ้าหากถูกจับได้จะมีโทษปรับไม่เกิน 1,000 บาท จึงขอบอกชาวกลาวมา ส่วนอบต.ใด ที่สนใจที่จะพัฒนาเขตฟาร์มทะเลที่กรมประมงเขาไปดำเนินการ ให้เป็นเขตอนุรักษ์ที่มีผลตามกฎหมาย ก็ติดต่อไปที่อบต.บางเหรียง หรือที่สำนักงานประมงจังหวัดสงขลา ก็จะได้เขาไปเป็นที่ปรึกษา และช่วยออกประกาศเขตให้ครับ

การประกาศเขตฟาร์มทะเลเป็นเขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำเป็นการยก ระดับเขตฟาร์มทะเลและนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน ทำให้ อบต. ได้สนับสนุนงบประมาณบางส่วน และทำให้กลุ่มชาวประมงในเขตอนุรักษ์ร่วมกันจัดทำขังในเขต ดูแลเขตมากขึ้น นับได้ว่าเป็นผลดีต่อส่วนรวมและหมู่บ้านครับ

เกษตรและสหกรณ์จังหวัด เจ้าภาพหลักจัดทำโครงการ การพัฒนาทะเลสาบสงขลา ร่วมกับส่วนราชการกระทรวงเกษตร

เมื่อวันที่ 28 ตุลาคม 2552 เวลา 09.00 น. เกษตรและสหกรณ์จังหวัดสงขลา นายมนตรี บุญญะยุวะ ได้เชิญส่วนราชการสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้มาประชุม เพื่อจัดทำแผน/งาน/โครงการ ที่เกี่ยวข้องกับทะเลสาบสงขลา เพื่อเป็นการบูรณาการร่วมกัน โดยยึดยุทธศาสตร์ของกระทรวง จังหวัด และแผนแม่บทเป็นหลัก ในที่ประชุมได้เสนอ ประเด็นปัญหาและแนวทางการแก้ไข สามารถสรุปงานโครงการที่จะเสนอขอรับการสนับสนุนจากงบจังหวัด ในปีงบประมาณ 2554 ดังนี้

- 1.โครงการพัฒนาเครือข่ายลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา สนง.เกษตรและสหกรณ์ เป็นเจ้าภาพหลัก
2. โครงการจัดทำแปลงไร่นาสวนผสมในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา สนง.เกษตรจังหวัดเป็นเจ้าภาพหลัก
3. โครงการจัดทำแปลงเกษตรผสมผสานเชิงอนุรักษ์ พื้นที่ต้นน้ำในลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา สนง.เกษตรจังหวัดเป็นเจ้าภาพหลัก
4. โครงการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ในลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา สถานีพัฒนาที่ดินเป็นเจ้าภาพหลัก
5. โครงการนำร่องการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ในนาข้าวของกลุ่มสหกรณ์ ในลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา สนง. สหกรณ์จังหวัดเป็นเจ้าภาพหลัก
6. โครงการจัดระเบียบเครื่องมือประมงในทะเลสาบสงขลา สนง. ประมงจังหวัดสงขลาเป็นเจ้าภาพหลัก
7. โครงการจัดตั้งโรงเพาะฟักโดยชุมชนในทะเลสาบสงขลา สนง. ประมงจังหวัดสงขลาเป็นเจ้าภาพหลัก
8. โครงการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำในทะเลสาบสงขลา สนง. ประมงจังหวัดสงขลาเป็นเจ้าภาพหลัก
9. โครงการจัดหาหน้าเพื่อการเกษตรในลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา สนง. ชลประทานเป็นเจ้าภาพหลัก

ใน 9 โครงการ ปรากฏว่าด้านการประมงค่อนข้างจะได้รับความสนใจจากที่ประชุมค่อนข้างมาก โดยเฉพาะการจัดตั้งโรงเพาะฟักชุมชน เป็นเรื่องที่ทนายมาก เพราะจะทำให้ชุมชนรู้จักการเพาะฟัก และสามารถปล่อยสัตว์น้ำลงในทะเลสาบเองได้ เป็นการเพิ่มปริมาณสัตว์น้ำอีกทางหนึ่งและเป็นความต้องการที่ตรงประเด็น แต่อย่างไรก็ตามโครงการที่กล่าวถึงจะต้องไปรอลุ้นเอาปีงบประมาณ 2554 คราวว่าจะได้หรือไม่

เก็บ... สันนิษนา

โซนทะเลสาบตอนกลาง
อ.สทิงพระ จ.สงขลา
คุณพูนทรัพย์ ศรีสุข

การสัมมนาเชิงปฏิบัติการโครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา หลักสูตร "การกำหนดทิศทางพัฒนาฟาร์มทะเลชุมชน"

ความเป็นมา เรามีการรวมตัวของชาวประมงอยู่เดิมแล้ว เพราะทรัพยากรประมงเสื่อมโทรมลง ปี ๔๗ ได้มีนโยบายที่กรมประมงไปรับฟังความคิดเห็นปัญหาประมง มีการสะท้อนปัญหาและมีการนำมาจัดทำเป็นแผนของกรมประมง ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา แรก ๆ ในพื้นที่คาบสมุทรสทิงพระจะเน้นในเรื่องแนวเขตอนุรักษ์และดำเนินการต่อในเรื่องฟาร์มทะเล ในคาบสมุทรจะมีคนช่วยกันดูแล และมารวมคุยปัญหาาร่วมกัน มีการวางกฎระเบียบในการดูแล มีประมงอำเภอ นายอำเภอนัดประชุมร่วมกันใน 3 อำเภอ มีข้อจำกัดอยู่ว่าใน 3 เดือน (พ.ย.-ม.ค.) ที่ยกเว้นให้ชาวประมงสามารถเข้าไปทำประมงได้ แต่จะต้องใช้ตาอวน 3 เซ็นต์ครึ่งขึ้นไป

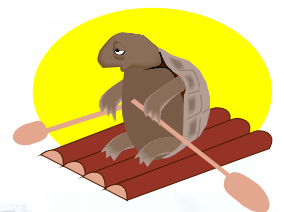
ในการทำฟาร์มทะเลนอกจากจะมีการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำโดยกรมประมงแล้ว อบต.ก็มีการตั้งงบประมาณในการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ โดยการผลักดันของชุมชน และในส่วนของชุมชนเอง ก็ได้มีการจัดการรับซื้อสัตว์น้ำ เพื่อป้องกันการถูกเอาเปรียบ เป็นการพึ่งตนเองของชุมชนโดยที่ไม่รบกวนหน่วยงานราชการ นอกจากนี้คาบสมุทรสทิงพระยังทำในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โหนด นา เล เพื่อไม่ให้มีสารเคมีลงสู่ทะเลสาบสงขลา ที่ปากอ้อมมีการทำซั้งปลาหรือบ้านปลา เพื่ออนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำ

ปัญหาคือ การทำประมงผิดกฎหมาย การวางยาเบื่อ คูดูด คลองรี ทำหิน การขโมยเครื่องมือประมง แกะไขโดยการลงทะเลเป็นเรือ ทำสีที่หัวเรือ เขียนหมายเลข เพื่อดำเนินการกับเรือที่ผิดกฎหมาย การประสานงานหน่วยปราบปราม แต่มีข้อจำกัดคือ หน่วยปราบอยู่ไกล ประมงอาสาไม่ค่อยกล้าจัดการ มีความเสี่ยงสูง ถ้าหากมีหน่วยงานราชการมาวนเวียนดูแลแนวเขตอย่างน้อยอาทิตย์ละ 1 ครั้ง และมีเครื่องมือในการสื่อสารในส่วนท้องถิ่น การปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำบางครั้งอาจไม่เหมาะสมกับน้ำ เราก็มีข้อเสนอแนะ มีการประชาสัมพันธ์ มีการทำแผนที่พิกัดแนวเขตอนุรักษ์ของกรมทรัพยากรชายฝั่ง

ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญ ทะเลตื้น ป่าชายเลนถูกทำลาย น้ำเสีย ขยะมูลฝอย

แนวทางแก้ไข การขยายฟาร์มทะเลให้ครอบคลุม การขุดลอกร่องน้ำให้ถึงระโนด การปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ ต้องมีการปล่อยในช่วงที่เหมาะสม เชื่อมโยงกับการท่องเที่ยว การจัดการน้ำเสีย ส่งเสริมในเรื่องการทำพลังงานทดแทน การขุดคลองเชื่อมทะเลสาบ-อ่าวไทย การแก้ปัญหาทำเรือน้ำลึก

เฮฮา! ประชาชาวเล โดยจ่านง ติราวุฒิ

Panel 1: A man says, "วอวนดักกุ้งขาวได้วัน ละสามสิ่วร้อย ..สบายใจจริง ๆ.." The turtle replies, "โฮเฮ้ย! ก็เป็นเคยทะเลสาบบ้านจำ ตั้งแต่กรมประมงสั่งให้มาปล่อย..จับกุ้งขาวได้วันละ 1,000 ไม่มีทำขังบนเคย"

Panel 2: The man asks, "วอจับขายได้วันละ 1000 เลยนะวอ?". The turtle replies, "โฮ...งานนี้ต้องขอบคุณกรมประมง"

Panel 3: The man asks, "เออ..แล้วเผื่อเองกินอะไร?". The turtle replies, "วันละ 1,000 ห้อยไป หรือปล้ำพี"

Biew